

Näringsdepartementet

Enheten för IT-politik

Lena Hägglöf

103 33 Stockholm

Vår referens/dnr:

SN Dnr 33/2016

Er referens/dnr:

N2015/08335/ITP

2016-05-23

Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden

Svenskt Näringsliv delar digitaliseringskommissionens syn att digitaliseringen genomgripande förändrar vårt samhälle. Hitintills har vi framförallt sett resultatet i mer effektiva lösningar genom att använda digitala möjligheter, men sannolikt kommer nästa fas i digitaliseringen innebära inte bara förbättrade lösningar utan också helt nya tekniska innovationer och lösningar på samhällets utmaningar och nya varor och tjänster som säljs till konsumenter.

Digitaliseringskommissionen har som mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Grundläggande för att nå det målet är att bejaka människors innovationsförmåga och företagsamhet. I den nya ekonomin är möjligheterna stora för företagsamma människor. Med modern enkel och lättillämpad lagstiftning kommer fler kunna bli företagare samtidigt som svenska bolag i digitaliseringens framkant får möjlighet att på bästa sätt växa och utveckla sin verksamhet.

Regelverk som fungerar i och för den digitaliserade omställningen

Svenskt näringsliv anser att en digital inre marknad behöver en lagstiftning som

- Underlättar företagande, innovationer och jobbtillväxt.
- Stärker den globala konkurrenskraften och underlättar global handel.
- Är teknikneutralt för att inte hindra framväxt av nya tekniska lösningar.
- Är så enkel att regelverket blir tillämpningsbart för alla typer och storlekar av företag. Då säkras konkurrens på lika villkor utan att hindra framväxt av nya företag.
- Balanserar konsumentintresset och företagaintresset på bästa sätt.

Genomgång av digitaliseringsförsvårande lagstiftning

Svenskt Näringsliv vill understryka vikten av att digitaliseringsförsvårande lagstiftning utreds även ur ett tillväxt- och regelförenklingsperspektiv. Här har regeringen ett viktigt uppdrag att inom EU verka för en modern, flexibel och digitaliseringsfrämjande lagstiftning.

Vi ser problem med den nya Dataskyddsförordningen som ska börja tillämpas i maj 2018 samt det komplexa regelverk som nu skapas inom den digitala inre marknadsstrategin. För ett land som Sverige med it-vana medborgare som har hög tillit till personuppgiftsskyddet är de nya regelverken inte digitaliseringsfrämjande. Svenskt Näringsliv efterlyser konsekvensanalyser för att säkerställa regelförenkling. Bland annat föreslår kommissionen olika regler för e-handel och traditionell försäljningen liksom olika regler om e-handeln avser

digitala tjänster eller varor. Dessutom föreslås olika momsregler för online och offline försäljning vilket bidrar till ett komplext regelverk för både traditionella och nya företag som i sig kan bromsa omni-kanalsförsäljningen och motverka viljan att sälja cross-boarder inom EU, vilket digitaliseringen skulle kunna underlätta om den styrs av modern, teknikneutral, principbaserad och generell lagstiftning.

Utredning om arbetsrätt och konsumenträtt

Svenskt Näringsliv delar de slutsatser som utredningen kommer fram till under p 3.3.4 men är tveksamma till behovet av att tillsätta en utredning (4.4.2) i syfte att se över om någon del av arbetsrätten behöver anpassas mot bakgrund av nyttjande- och delningsekonomin. Svenskt Näringsliv ser inte något behov av att ändra nuvarande reglering gällande arbetstagarbegreppet och noterar att det finns en utredning tillsatt som ska se över konsumentlagstiftningen (Dir.2015:136) och att dess direktiv explicit exkluderar resonemang rörande arbetsrätten (se sid. 5).

När det gäller arbetsmiljön delar vi utredningens uppfattning om påverkan av den fysiska och psykosociala arbetsmiljön (3.3.3). Det bör dock noteras att regeringen tillsatt en utredning "Arbetsmiljöreregler för ett modernt arbetsliv" (Dir:2016:1) där utredaren bl.a. ska kartlägga vilka trender och nya former för arbete som förekommer i Sverige i dag samt redovisa utmaningarna med dem.

Utredning om socialförsäkringssystem för anpassning till den nya digitala ekonomin

Svenskt Näringsliv hänvisar i denna del till våra synpunkter och ställningstaganden som vi lämnat i remissvar; [SOU 2015:21 Mer trygghet och bättre försäkring](#). Nedan synpunkter är ett utdrag ur vårt ovan nämnda remissvar.

Rätten till sjukpenning- Förbättrat försäkringsskydd för företagare och aktiebolagsägare:

Svenskt Näringsliv anser att företagare bör behandlas lika i sjukförsäkringen. Valet av företagsform bör inte avgöra hur företagaren betraktas inom sjukförsäkringen. Det är inte rimligt att en företagare i aktiebolag betraktas som anställd, utan möjlighet att välja karenstid och utan möjligheter till särskild beräkning av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) under uppbyggnadsskedet, då SGI för aktiebolagsägare helt och hållet beräknas på uttagen lön. Eftersom SGI inte bara används för att beräkna sjukpenning, utan även andra ersättningar som kompenserar för inkomstbortfall såsom exempelvis föräldrapenning, kan detta få mycket negativa och ofta okända konsekvenser för den som startar aktiebolag.

De första åren under uppbyggnadsskede är viktiga och ibland kritiska för ett företags överlevnad. Det finns särskilda regler för företagare med enskild firma och handelsbolag, som möjliggör att under verksamhetens uppbyggnadsskede fastställa en fiktiv SGI baserad på en jämförelseinkomst. Med jämförelseinkomst menas skälig lön för liknande arbete för annans räkning. Motsvarande möjlighet finns ännu inte för den som driver aktiebolag, då dessa betraktas som anställda i sjukförsäkringen. Svenskt Näringsliv menar att det är angeläget att skyndsamt förbättra försäkringsskyddet för företagare som bedriver sin verksamhet i aktiebolagsform.

Delningsekonomin kommer sannolikt medföra fler kombinatorer, dvs. personer som både är anställda och driver verksamhet. Socialförsäkringarnas utformning kan spela en stor roll vid överväganden att bli företagare på heltid, inte minst avseende kvinnors företagande.

Svenskt Näringsliv menar att det är angeläget att fler personer vågar ta steget till företagande. Sjukförsäkringen bör utformas så att drivkrafter att starta och driva företag skapas oberoende av företagsform. Därför bör SGI-skyddet under uppbyggnadsskedet för aktiebolagsägare regleras på motsvarande sätt som gäller för egenföretagare.

Övervägande utifrån dagens anställningsformer:

Svenskt Näringsliv är positiv till ett nytt gemensamt inkomstunderlag för ersättning i trygghetssystemen som beräknas på de historiska inkomster den försäkrade har haft och för vilka arbetsgivaren betalar socialavgifter. Genom en så kallad historisk inkomst uppnås en större förutsebarhet för den försäkrade om de inkomster som ligger till grund för ersättning till exempel vid sjukfrånvaro, föräldraledighet eller arbetslöshet. Beräkning av exempelvis sjukpenningsgrundande inkomst (SGI) skulle med historisk beräkningsgrund kunna bli både enklare och mer rättssäker. Försäkringsmässigheten tydliggörs genom att de inkomster socialavgifter betalas för ingår i inkomstunderlaget för ersättning.

Historiskt inkomstunderlag bygger på att arbetsgivaren varje månad till Skatteverket på individnivå rapporterar inkomstuppgifter enligt kontantprincipen. Svenskt Näringsliv anser att ett ersättningssystem utifrån historiska inkomstuppgifter förutsätter en rimlig uppgiftslämnarbörd för företagen som står i proportion till de vinster historisk inkomstunderlag kan medföra. För att sådan bedömning ska kunna göras krävs heltäckande och konsekvensbeskrivna förslag i en kommande utredning.

Kompetens för det digitala samhället

Samhället och näringslivet är i stort behov av kompetens som möjliggör övergången till ett alltmer digitaliserat samhälle och de möjligheter den innebär. Hur utbildningssystemet, som främsta leverantör av kompetens till näringslivet, är riggat för att möta digitaliseringen och de kompetensbehov den medför, är avgörande för vår framtida konkurrenskraft. Det handlar inte minst om att säkra tillgången på medarbetare med kvalificerad IT- och digital kompetens, kreativitet och problemlösningsförmåga. Därför är det olyckligt att betänkandet stannar vid ett fåtal snäva förslag.

Ett perspektiv som saknas i betänkandet är hur utbildningssystemet ska organiseras i framtiden. Digitaliseringen skapar nya vägar till kunskap, vid sidan av de vi idag ser erbjudas av utbildningsanordnare på alla nivåer. De behöver värnas och utvecklas. De aktörer som idag finns i utbildningssystemet kommer inte ensamma klara av utbildningsuppdraget i framtiden. Det är därför viktigt att möjliggöra för fler aktörer, än de som idag redan finns på utbildningsmarknaden.

Incitamentprogram för att öka könsbalansen på högre IT-utbildningar

Svenskt näringsliv avstyrker förslaget om inrättande av incitamentprogram i syfte att öka könsbalansen på högre IT-utbildningar. Skeva könsbalanser finns på flera håll i den högre utbildningen. Att rikta incitament till bara en grupp är diskriminerande. Istället behöver fokus riktas mot hur IT-sektorn generellt kan bli mer attraktiv för unga, kvinnor som män. Ökad lönespridning, mer tyngd på IKT i grund- och gymnasieskola, bättre samverkan mellan näringslivet och utbildningsanordnare samt bättre yrkesvägledning är faktorer som samtliga skulle kunna ha positiva effekter på utbildningarnas attraktivitet.

Digitalt kompetenslyft för ledare i kommunal verksamhet.

I betänkande lyfts problematiken att 45 procent av Sveriges kommuner inte har någon strategi för e-förvaltning och att 19 procent inte erbjuder några e-tjänster överhuvudtaget.

Detta förslås lösas bland annat med utbildningsinsatser och ett kompetenslyft för chefer och ledare i kommuner. Svenskt Näringsliv ställer sig tveksamma till om lösningen i sig själv kommer leda till ökad e-förvaltning. En förändring kräver en kombination av olika åtgärder och komplement till utbildningsinsatserna varför frågan behöver utredas vidare.

Samverkan kring utbildningsprogram för digitala jobb

I betänkandet föreslås ett samverkansråd med syfte att utveckla och främja tillhandahållet av skräddarsydda IT-utbildningar på högskolenivå. Det är bra. Svenskt Näringsliv vill dock se en ökad samverkan mellan näringslivet och utbildningsanordnarna i alla utbildningar, på alla nivåer. En bättre dialog skulle kunna bidra till att lärosätena snabbare än idag får signaler om förändringar på arbetsmarknaden vilket leder till mer aktuella och uppdaterade utbildningar. En ökad samverkan kan också leda till att lärosätena kan utvecklas genom inspiration av arbetssätt och teknik som används i näringslivet.

Utvecklingsprogram för näringslivets digitalisering

Angående förslaget att Tillväxtverket inrättar ett program för att främja små och medelstora företags digitalisering vill Svenskt Näringsliv framföra att programmet, om det kommer till stånd, bör dokumenteras och utvärderas för att se vilka effekter och resultat programmet fått. Det är av stor vikt att myndigheten inte konkurrerar på ett osunt sätt med etablerade aktörer och tjänsteföretag inom området.

Arbetsmiljön i den digitala ekonomin

Svenskt Näringsliv delar de slutsatser som utredningen kommer fram till under p 3.3.3.

Vad gäller utredningens förslag i avsnitt 4.5.5 konstaterar Svenskt Näringsliv att förslaget redan har omhändertagits. Enligt förslaget ska regeringen ge Arbetsmiljöverket i uppdrag att vid behov meddela ytterligare föreskrifter. Enligt arbetsmiljöförordningen (1977:1166) har Arbetsmiljöverket bemyndigats att meddela föreskrifter om arbetsmiljölagens tillämpning (se även förordning (2007:193) med instruktion för Arbetsmiljöverket). Det är därmed Arbetsmiljöverket som i huvudsak beslutar om nya föreskrifter ska utfärdas. Inom ramen för "Arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016-2020" (Skr. 2015/16:80) har regeringen tilldelat Arbetsmiljöverket ett antal uppdrag som ligger i linje med utredningens förslag. Arbetsmiljöverket ska bl.a. i samråd med arbetsmarknadens parter ta fram en vägledning om arbetsmiljöutmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv samt ta fram en kunskapssammanställning om potentiella arbetsmiljörisker relaterat till nya sätt att organisera arbetet. Regeringen har även tillsatt en utredning om "Arbetsmiljöreregler för ett modernt arbetsliv" (Dir. 2016:1) för att bl.a. kartlägga nya organisationsformer. Vidare är ett av Arbetsmiljöverkets prioriterade områden för åren 2016-2018 är att se över myndighetens regelverk i syfte att modernisera och göra det tydligare - regelförnyelse. Mot bakgrund härav kan vi konstatera utredningens förslag redan har omhändertagits.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Göran Norén
Avd. chef Näringspolitik